EUROPESE
COMMISSIE

Brussel, 12.5.2021
COM(2021) 237 final

2021/0121 (NLE)

Voorstel voor een

BESLUIT VAN DE RAAD

betreffende het standpunt dat namens de Europese Unie moet worden ingenomen in de Algemene Raad van de Wereldhandelsorganisatie over het verzoek van de Europese Unie om verlenging van de WTO-ontheffing op basis waarvan autonome handelspreferenties ten aanzien van de Westelijke Balkan zijn toegestaan

TOELICHTING

1. ONDERWERP VAN HET VOORSTEL

Het doel van dit voorstel is het standpunt te bepalen dat namens de Unie moet worden ingenomen in de Algemene Raad van de Wereldhandelsorganisatie (WTO) in verband met de voorgenomen vaststelling van een besluit tot verlenging van de WTO-ontheffing op grond waarvan de Europese Unie ("EU") autonome handelspreferenties kan verlenen aan de Westelijke Balkan.

2. ACHTERGROND VAN HET VOORSTEL

2.1. Overeenkomst van Marrakesh tot oprichting van de Wereldhandelsorganisatie

De Overeenkomst van Marrakesh tot oprichting van de Wereldhandelsorganisatie ("WTO-overeenkomst") is op 1 januari 1995 in werking getreden.

De Europese Unie is partij bij de overeenkomst.

2.2. Ministeriële Conferentie en Algemene Raad van de Wereldhandelsorganisatie

Op grond van artikel IV, lid 1, van de WTO-overeenkomst is de Ministeriële Conferentie bevoegd om besluiten te nemen over alle onder multilaterale handelsovereenkomsten vallende aangelegenheden.

Op grond van artikel IV, lid 2, van de WTO-overeenkomst worden haar taken in de periode tussen de bijeenkomsten van de Ministeriële Conferentie uitgeoefend door de Algemene Raad.

Krachtens artikel IX, lid 1, van de WTO-overeenkomst neemt de WTO gewoonlijk besluiten door middel van consensus.

2.3. De beoogde handeling van de Algemene Raad van de WTO

Krachtens artikel IX, lid 3, van de WTO-overeenkomst kan in uitzonderlijke omstandigheden ontheffing worden verleend van een aan een lid opgelegde verplichting.

Op verzoek van de EU kan de Algemene Raad van de WTO een besluit vaststellen tot verlenging van de bestaande WTO-ontheffing op grond waarvan de EU autonome handelspreferenties kan verlenen aan de Westelijke Balkan ("de beoogde handeling").

De bestaande ontheffing vervalt op 31 december 2021. De beoogde handeling strekt er derhalve toe de ontheffing te verlengen tot en met 31 december 2026.

De beoogde handeling zal bindend zijn voor de leden van de WTO, overeenkomstig artikel IX, lid 3, alsook artikel II, lid 2, van de WTO-overeenkomst, waarin het volgende wordt bepaald: "De overeenkomsten en bijbehorende juridische instrumenten opgenomen in de Bijlagen 1, 2 en 3 [...] vormen een integrerend onderdeel van deze Overeenkomst, en zijn bindend voor alle leden."

3. NAMENS DE UNIE IN TE NEMEN STANDPUNT

Op 16 december 2020 hebben het Europees Parlement en de Raad Verordening (EU) 2020/2172 vastgesteld, waarbij de geldigheidsduur van de autonome handelspreferenties werd verlengd tot en met 31 december 2025[1] voor producten van oorsprong uit de Westelijke

[1] Verordening (EU) 2020/2172 van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2020 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1215/2009 van de Raad tot vaststelling van uitzonderlijke

Balkan (Albanië, Bosnië en Herzegovina, Kosovo[*], Montenegro, Noord-Macedonië en Servië). De handelspreferenties werden aanvankelijk toegekend bij Verordening (EG) nr. 2007/2000 van de Raad[2], die nadien verscheidene malen werd gewijzigd en verlengd.

Bij ontstentenis van een ontheffing van de verplichtingen van de EU uit hoofde van artikel I, lid 1, van de Algemene Overeenkomst betreffende tarieven en handel 1994 ("GATT 1994") en artikel XIII van de GATT 1994, moet de behandeling waarin de autonome handelspreferenties voorzien, voor zover nodig, worden uitgebreid tot alle andere WTO-leden.

De EU moet derhalve een verzoek indienen om de WTO-ontheffing inzake autonome handelspreferenties die de EU overeenkomstig artikel IX, lid 3, van de WTO-overeenkomst aan de Westelijke Balkan heeft verleend, nogmaals te verlengen voor een extra periode van vijf jaar, tot en met 31 december 2026. Naast het indienen van dat verzoek moet de EU de inwilliging ervan in de Algemene Raad van de WTO steunen.

Dit zou de vierde verlenging zijn van de aanvankelijk op 8 december 2000 tot en met 31 december 2006 verleende ontheffing[3], die laatstelijk op 7 december 2016 is verlengd[4]. De reden voor de aanvankelijke ontheffing en de verlengingen ervan is de aanhoudende moeilijke economische situatie in de regio en het feit dat de preferentiële behandeling van in aanmerking komende producten die de Unie aan deze landen toekent, is bedoeld om de economische ontwikkeling te bevorderen op een wijze die in overeenstemming is met de doelstellingen van de GATT 1994.

4. RECHTSGRONDSLAG

4.1. Procedurele rechtsgrondslag

4.1.1. Beginselen

Artikel 218, lid 9, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) voorziet in de vaststelling van besluiten tot bepaling van de "*standpunten die namens de Unie worden ingenomen in een krachtens een overeenkomst opgericht lichaam, wanneer dit lichaam handelingen met rechtsgevolgen vaststelt, met uitzondering van handelingen tot aanvulling of wijziging van het institutionele kader van de overeenkomst*".

Het begrip "*handelingen met rechtsgevolgen*" omvat handelingen die rechtsgevolgen hebben uit hoofde van de op het betrokken lichaam toepasselijke volkenrechtelijke bepalingen.

4.1.2. Toepassing op het onderhavige geval

De Algemene Raad van de WTO is een lichaam dat is opgericht krachtens een overeenkomst, namelijk de WTO-overeenkomst.

---

handelsmaatregelen ten behoeve van de landen en gebieden die deelnemen aan of verbonden zijn met het stabilisatie- en associatieproces van de Europese Unie (PB L 432 van 21.12.2020, blz. 7).

[*] Deze benaming laat de standpunten over de status van Kosovo onverlet en is in overeenstemming met Resolutie 1244/1999 van de VN-Veiligheidsraad en het advies van het Internationaal Gerechtshof over de onafhankelijkheidsverklaring van Kosovo.

[2] PB L 240 van 23.9.2000, blz. 1. Verordening zoals laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 530/2007 (PB L 125 van 15.5.2007, blz. 1), gecodificeerd bij Verordening (EG) nr. 1215/2009 van de Raad van 30 november 2009 (PB L 328 van 15.12.2009, blz. 1).

[3] WT/L/380.

[4] G/C/W/731.

De door de Algemene Raad vast te stellen handeling is een handeling met rechtsgevolgen. De beoogde handeling zal overeenkomstig artikel II, lid 2, en artikel IX, lid 3, van de WTO-overeenkomst uit hoofde van het volkenrecht bindend zijn.

De beoogde handeling strekt niet tot aanvulling of wijziging van het institutionele kader van de overeenkomst.

De procedurele rechtsgrondslag voor het voorgestelde besluit is derhalve artikel 218, lid 9, VWEU.

4.2. Materiële rechtsgrondslag

4.2.1. Beginselen

De materiële rechtsgrondslag voor een overeenkomstig artikel 218, lid 9, VWEU vast te stellen besluit wordt in de eerste plaats bepaald door de doelstelling en de inhoud van de beoogde handeling ten aanzien waarvan namens de Unie een standpunt wordt ingenomen. Wanneer de beoogde handeling een tweeledige doelstelling heeft of bestaat uit twee componenten waarvan er een kan worden gezien als hoofddoelstelling of overwegende component terwijl de andere doelstelling of de andere component slechts ondergeschikt is, moet het overeenkomstig artikel 218, lid 9, VWEU te nemen besluit op één materiële rechtsgrondslag worden gebaseerd, namelijk die welke vereist is gelet op de hoofddoelstelling of de overwegende component.

4.2.2. Toepassing op het onderhavige geval

De doelstelling en de inhoud van de beoogde handeling hebben in de eerste plaats betrekking op de gemeenschappelijke handelspolitiek.

De materiële rechtsgrondslag voor het voorgestelde besluit is derhalve artikel 207, lid 4, eerste alinea, VWEU.

4.3. Conclusie

De rechtsgrondslag voor het voorgestelde besluit is artikel 207, lid 4, eerste alinea, in samenhang met artikel 218, lid 9, VWEU.

2021/0121 (NLE)

Voorstel voor een

BESLUIT VAN DE RAAD

betreffende het standpunt dat namens de Europese Unie moet worden ingenomen in de Algemene Raad van de Wereldhandelsorganisatie over het verzoek van de Europese Unie om verlenging van de WTO-ontheffing op basis waarvan autonome handelspreferenties ten aanzien van de Westelijke Balkan zijn toegestaan

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 207, lid 4, eerste alinea, in samenhang met artikel 218, lid 9,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Overwegende hetgeen volgt:

(1) De Overeenkomst tot oprichting van de Wereldhandelsorganisatie ("WTO-overeenkomst") is door de Unie gesloten bij Besluit 94/800/EG van de Raad[1] en is op 1 januari 1995 in werking getreden.

(2) In artikel II, lid 2, van de WTO-overeenkomst is bepaald dat "de overeenkomsten en bijbehorende juridische instrumenten opgenomen in de Bijlagen 1, 2 en 3 (hierna te noemen "Multilaterale Handelsovereenkomsten")", waaronder de Algemene Overeenkomst betreffende tarieven en handel 1994 ("GATT 1994"), "een integrerend onderdeel [vormen] van deze Overeenkomst, en bindend [zijn] voor alle leden".

(3) Op grond van artikel IV, lid 1, van de WTO-overeenkomst kan de Ministeriële Conferentie besluiten nemen over alle onder multilaterale handelsovereenkomsten vallende aangelegenheden. De Ministeriële Conferentie bestaat uit vertegenwoordigers van alle leden en komt ten minste om de twee jaar bijeen. Op grond van artikel IV, lid 2, van de WTO-overeenkomst worden haar taken in de periode tussen de bijeenkomsten van de Ministeriële Conferentie uitgeoefend door de Algemene Raad. Krachtens artikel IX, lid 1, van de WTO-overeenkomst neemt de WTO gewoonlijk besluiten door middel van consensus.

(4) Overeenkomstig artikel IX, lid 3, van de WTO-overeenkomst kan de Ministeriële Conferentie in uitzonderlijke omstandigheden besluiten een lid van een door de WTO-overeenkomst of een multilaterale handelsovereenkomst opgelegde verplichting te ontheffen.

(5) De Unie werd voor het eerst op 8 december 2000 tot en met 31 december 2006 ontheven van haar verplichtingen uit hoofde van artikel I, lid 1, van de GATT 1994[2]. Deze ontheffing werd laatstelijk verlengd op 7 december 2016 tot en met 31 december 2021, voor zover nodig om de Unie in staat te stellen een preferentiële behandeling te

[1] Besluit 94/800/EG van de Raad van 22 december 1994 betreffende de sluiting, namens de Europese Gemeenschap voor wat betreft de onder haar bevoegdheid vallende aangelegenheden, van de uit de multilaterale handelsbesprekingen in het kader van de Uruguayronde (1986-1994) voortvloeiende overeenkomsten (PB L 336 van 23.12.1994, blz. 1).

[2] WT/L/380.

verlenen aan in aanmerking komende producten van oorsprong uit de Westelijke Balkan.

(6) Op 16 december 2020 hebben het Europees Parlement en de Raad Verordening (EU) 2020/2172 vastgesteld, waarbij de geldigheidsduur van de autonome handelspreferenties opnieuw werd verlengd, tot en met 31 december 2025[3], voor de Westelijke Balkan (Albanië, Bosnië en Herzegovina, Kosovo[*], Montenegro, Noord-Macedonië en Servië).

(7) Bij ontstentenis van een ontheffing van WTO-verplichtingen zou de toepassing door de Unie van autonome handelspreferenties ten aanzien van de Westelijke Balkan tot en met 31 december 2025 moeten worden uitgebreid tot alle andere WTO-leden.

(8) Het verzoek om de WTO-ontheffing die autonome handelspreferenties ten aanzien van de Westelijke Balkan toestaat, te verlengen, is gerechtvaardigd gezien de aanhoudende moeilijke economische situatie in de regio en het feit dat de preferentiële behandeling van in aanmerking komende producten die de Unie aan deze landen toekent, is bedoeld om de economische ontwikkeling te bevorderen op een wijze die in overeenstemming is met de doelstellingen van de GATT 1994. De uitzonderlijke omstandigheden die de verlenging van de ontheffing van artikel I, lid 1, en artikel XIII van de GATT 1994 rechtvaardigen, blijven derhalve van toepassing.

(9) Het is passend het standpunt te bepalen dat namens de Unie moet worden ingenomen in de Algemene Raad van de WTO, aangezien de verlenging van de WTO-ontheffing inzake autonome handelspreferenties die de Unie aan de Westelijke Balkan verleent, bindend zal zijn voor de leden van de WTO,

HEEFT HET VOLGENDE BESLUIT VASTGESTELD:

Artikel 1

Het standpunt dat namens de Unie in de Algemene Raad van de Wereldhandelsorganisatie (WTO) moet worden ingenomen, is te verzoeken om een verlenging van de bestaande WTO-ontheffing inzake de door de Unie aan de Westelijke Balkan verleende autonome handelspreferenties tot en met 31 december 2026 en de inwilliging van dat verzoek te steunen.

Artikel 2

Dit besluit is gericht tot de Commissie.

Gedaan te Brussel,

Voor de Raad
De voorzitter

[3] Verordening (EU) 2020/2172 van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2020 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1215/2009 van de Raad tot vaststelling van uitzonderlijke handelsmaatregelen ten behoeve van de landen en gebieden die deelnemen aan of verbonden zijn met het stabilisatie- en associatieproces van de Europese Unie (PB L 432 van 21.12.2020, blz. 7).

[*] Deze benaming laat de standpunten over de status van Kosovo onverlet en is in overeenstemming met Resolutie 1244/1999 van de VN-Veiligheidsraad en het advies van het Internationaal Gerechtshof over de onafhankelijkheidsverklaring van Kosovo.